

МКУ «Муниципальный орган управления образования»
администрации муниципального района «Сунтарский улус(район)»
Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Тенкинская начальная общеобразовательная школа-детский сад им.Д.С.Федорова».

«Согласовано» Руководителем МО: _____/_____/_____ Протокол № от « » _____ - 2023г.		«Утверждаю» Директор школы: _____/_____/_____ Приказ № от « » _____ 2023г.
---	--	---

Рабочая программа внеурочной деятельности

«Төрөөбүт тыл»»

Класс – 1,2,3,4

Учитель – Яковлева С.С.

Количество часов в год – 34

Количество часов в неделю – 1

Быһаары сурук.

«Төрөөбүт тыл» дьарык оскуолаҕа оҕону кыр асааһыттан ийэ тыл эйгэтигэр киллэрэр, уран тылга уһуйар, иитэр – үөрэтэр сүрүн хайысха. Умсугуйан дьарыктанар оҕо өйө - санаата сайдыылаах, билиилээх – көрүүлээх, олох бүгүнгүтүн эрэ буолбакка, бэҕэһэннитин ыраналыыр, сарсыннытыгар эрэллээх буолар. Онон «Төрөөбүт тыл» дьарык анала – оҕоҕо толкуйдуур дьобурун олохсутуу, төрөөбүт тыл бэйэ кыаҕын сайыннарыта суолталааһын өйдөтүү.

«Төрөөбүт тыл» дьарыгын сыаллара:

- төрөөбүт тыл уопсай култууратын ингэри; толкуйдуур үөрүйэҕи олохсутуу; сана араас көрүнгүн сайыннары;
- оҕону төрөөбүт тыл эйгэтигэр сөптөөх научнай литератураны хабаан туран киллэри;
- уус – уран айымньыны төрөөбүт тыл нөнүө уйулҕаны хамсатан иэйиини уһугуннары; тыл искусствотыгар эстетическэй сыһыаны үөскэти; айар дьобуру сайыннары;
- төрөөбүт тыл нөнүө сизэр – майгы үтүө өрүттэри олохсутуу; Саха сири, Россия уонна тас дойду норуоттарын култуураларыгар убаастабылы иити.
- кылааһынан көрөн олимпиада соруудахтарын толоруу.
- Оҕоҕо аналлаах хаһыаттары, сурунааллары сатаан ааҕарга үөрэти.

Сыалы ситиһигэр манньк соруктар тураллар:

- Төрөөбүт тылы билиигэ араас ньыманы туттан оҕоҕо төрөөбүт тыл кэрэтин өйдөтүү;
- Тиэкиһи кытта үлэ сүрүн сатабылларын ингэри;
- Наадалаах литератураны булан туһаны;
- Ааҕыга интэриэһи үөскэтэн, кинигэҕэ тапталы ингэри;
- Айан кэпсиир уонна суруйар, толкуйдуур үөрүйэхтэрин сайыннары;
- Оҕоҕо аналлаах хаһыаттары, сурунааллары сатаан ааҕарга үөрэти.

Ытыкөйдөбүллэрин үөрэнээччигэ ингэриитүмүгэ:

- Тулалыыр эйгэ туһунан билии – көрүү төрөөбүт тыл көмөтүнэн кэннирин – дириңиirin өйдүүр
- Норуот айымньыта уонна уус – уран литературата сах атөрү толобун – дьаһаһын, историятын, тылын - өһүн, култууратын көстүүтэ буоларын өйдүүр, сыаналыыр
- үтүөнү – мөкүнү, сырдыгы – харананы арааран, сизери тутуһуу, амарах, аһыныгас, дьонно кыһамньылаах майгы үчүгэйгэ тиэрдэрин өйдүүр.

- Оџоџо аналлаах хаһыаттары, сурунааллары сатаан ааџарга үөрэтии.

Үөрэх сатабылларын сайыннарыы түмүгэ:

- «Төрөөбүт тыл» дьарык үлэтин араас көрүнгэ рсыал – сорук туруоруна үөрэнэр
- Дьарыкка бэриллибит сорудабынан араас иһитиннэрэр эйгэ кыабын талар, туһанар
- уус – уран айымньыга мөккүөр төрүөтүн, сайдытын быһаара, дьон сыһыанын ырыта дакаастыы үөрэнэр
- аахпытгар олобуран тэннии уонна ойуулуу кинигэнэн, тестарынан үлэлии үөрэнэр
- доџотторун, төрөпүттэрин, кылаас иннигэр кылга сититиннэрии оноро үөрэнэр.
- Оџоџо аналлаах хаһыаттары, сурунааллары сатаан ааџар.

Кылаас үөрэнээччилэрэ сыл түмүгэр ситиһэр үөрүйэхтэрэ уонна сатабыллара:

- төрөөбүт тыл кэрэтин, сатаан сангарар сүрүн үөрүйэхтэрин баһылыыр.
- аабыы араас көрүнгүн болџойон истэр, ырытар.
- аахпыт уус – уран айымньытын суруйааччытын аатын уонна көрүнгүн билэр
- сааһыгар сөптөөх араас көрүнгүнэх тестары үчүгэйдик өйдүүр, ырытар, туһанар, онгорор.
- кылааһынан көрөн олимпиада сорудахтарын толорор.
- айар дьоџура аһыллан хоһоон кэпсээн суруйуу, өйтөн хоһоонноохтук ааџар.
- Оџоџо аналлаах хаһыаттары, сурунааллары сатаан ааџар.

Тематической былаан

№	Содержание (разделы, темы урока)	Количество часов	Дата проведения		Оборудование	УУД
			план	факт		
1	Тыл туох суолталаабы?	1	06.09.23		хартына	<p>Ытык өйдөбүллэрин үөрэнээччигэ ингэри: Тулалыыр эйгэ туһунан билии – көрүү төрөөбүт тыл көмөтүнэн кэннирин – дириннирин өйдүүр Норуот айымньыта уонна уус – уран литературага саха төрүт олоһун – дыһабын, историятын, тылын - өһүн, култууратын көстүүтэ буоларын өйдүүр, сыаналыыр үтүөнү – мөкүнү, сырдыгы – хараһаны арааран, сиэри тутуһуу, амарах, аһыныгас, дьонно кыһамныһаах майгы үчүгэйгэ тиэрдэрин өйдүүр. Оҕоҕо аналлаах хаһыаттары, сурунааллары сатаан ааһар.</p> <p>Үөрэх сатабылларын сайыннары: «Төрөөбүт тыл» дьарык үлэтин араас көрүнэр сыал – сорук туруоруна үөрэнэр Дьарыкка бэриллибит соруудабынан араас иһитиннэрэр эйгэ кыабын талар, туһанар уус – уран айымньыга мөккүөр төрүөтүн, сайдыытын быһаара, дьон сыһыанын ырыта дакаасты үөрэнэр аахпытыгар олоһуран тэнни уонна ойуулуу кинигэнэн, тестарынан үлэли үөрэнэр доһотторун, төрөптүтэрин, кылаас иннигэр кылгас иһитиннэри оноро үөрэнэр. Оҕоҕо аналлаах хаһыаттары, сурунааллары сатаан ааһар.</p> <p>Бодоруһар сатабыл. <i>Биһиргэ үлэлииргэ үөрүйэх.</i> Дьону кытта биһиргэ алтыһан үөрэнэр, үлэлиир араас ньыманы баһылыыр(нааранан, бөлөбүнэн,</p>
2	Араас тыл суолтатын быһаарсы.	1	13.09.23		тесты	
3	Төрөөбүт тылгын төһө билэбин?	1	20.09.23		тесты	
4	Оонһуу. «Аптаах хонуу»	1	27.09.23			
5-6	Кэпсэтии културата диэн тугуй? Хайдах кэпсэтэр сөбүй? 1 вариант	2	04.10.23 11.10.23			
7	Санааны толору этэргэ үөрэн. 2 вариант	1	18.10.23		хартына	
8-9	Теманан санааны толору суруйарга холонуу.3 вариант	2	25.10.23 08.11.23		хартына	
10-11	Оҕолорго аналлаах хаһыаттар, сурунааллар. Оонһуу. «Дыктылээх хонуу»4 вариант	2	15.11.23 22.11.23		Кэскил, Чураанчык	
12	Оонһуу. «Дыктылээх хонуу»	1	29.11.23			
13 – 14	Тыл тылы үөскэтэр, санааны салгыыр. 5 вариант	2	06.12.23 13.12.23		тесты	
15-16	Төрөөбүт төрүт тыллар	2	20.12.23 27.12.23		тесты	
17 – 18	Көрдүн, иһиттин, аахтын- кэпсииргэ үөрэн.6 вариант	2	10.01.24 17.01.24		хартына	
19	Оонһуу. «Тыллары үөскэт?»	1	24.01.24			
20-21	Аман өс..7 вариант	2	31.01.24 07.02.24		тесты	
22	Сомоҕо домохтор.	1	14.02.24		тесты	
23	Оонһуу. «Тыл оонһуута»		21.02.24		тесты	

		1				<p>хамаанданан, о.д.а).Саастыблаахтарын, улахан дьону кытта айымньылаах алтыбы туругар кэбэбэстик киирэр(продуктивное взаимодействие</p> <p>Кэпсэтэр үөрүүэх.Кэпсэтии уратыларын өйдүүр, табан кэпсэтэр. Кэпсэтэр кинитин убаастыыр, сэнээрэр, санаатын болбойон истэр, ылынар. Ханнык бабарар эйгэбэ кэпсэтэригэр дьон болжомтотун тардар, сэргэхситэр, сонурбатар, көбүлүүр сатабылы табан туһанар. Кэпсэтэр кэмнэ бэйэ көрбүтүн, истибитин, аахпытын сиһилии сэхэргиир.</p> <p>Сахалыы дорооболоһор, билсигэр, быраһаайдахар, көрдөһөр, бырастыгы гыннарар, буюйар, телефонунанкэпсэтэр, о.д.а. угэстэри инэриммит, куннээби олоһор өрүү туттар.</p>
24	8 вариант	1	28.02.24			
25	Айар дьарык.	1	06.03.24		хартыына	
26	9 вариант	1	13.03.24			
27 - 28	Аман өс.. Норуот фольклорун тыла-өһө.	2	20.03.24 03.04.24		тесты	
29	10 вариант	1	10.04.24			
30-31 32-34	Проект оңоруу. Көмүскээнин. «Айбыт хоһооннорум» Айылжа абыланга	2 3	17.04.24 24.04.24 08.05.24 15.05.24 22.05.24		проекты	

Туттуллубут литература.

1. ҮҮИҮИ. Культура уонна духовность кафедра. Төрүт культураба ыйынньык. Дьокуускай.2002с
- 2.Газета« Кэскил “

3. Журнал «Бастакыүктэл»
4. Журнал “Чуораанчык”
5. В.Н. Данилов. Русско-якутский тематический словарь. Якутск. 1988г.
6. Н.И. Филиппова. Тыл оһуора. Бичик. Дьокуускай. 2002с
7. У.Ф. Кондакова. Тыл оонньуута. Дьокуускай. 2002с
8. ССУИҮИ. «Тыл баар-барамматбаай». Якутскай. 1990с
9. Н.Е. Саввинов. Өбүгэлэрбит олохторо-дьаһахтара. . Дьокуускай. 1992с
10. М.В. Васильева. Оонньоо, толкуйдаа, кыай. Бичик. Дьокуускай. 2002с
11. Саха Куйтууратын МНАуо КСҮРНМК. Өбүгэлэрбит оонньоуулар. Якутскай. 1990с
12. М.Г. Шапчаникова, М.П. Ноговицына, С.С. Игнатьева «Саха тылыгар олимпиада сорудахтара». 2011с.